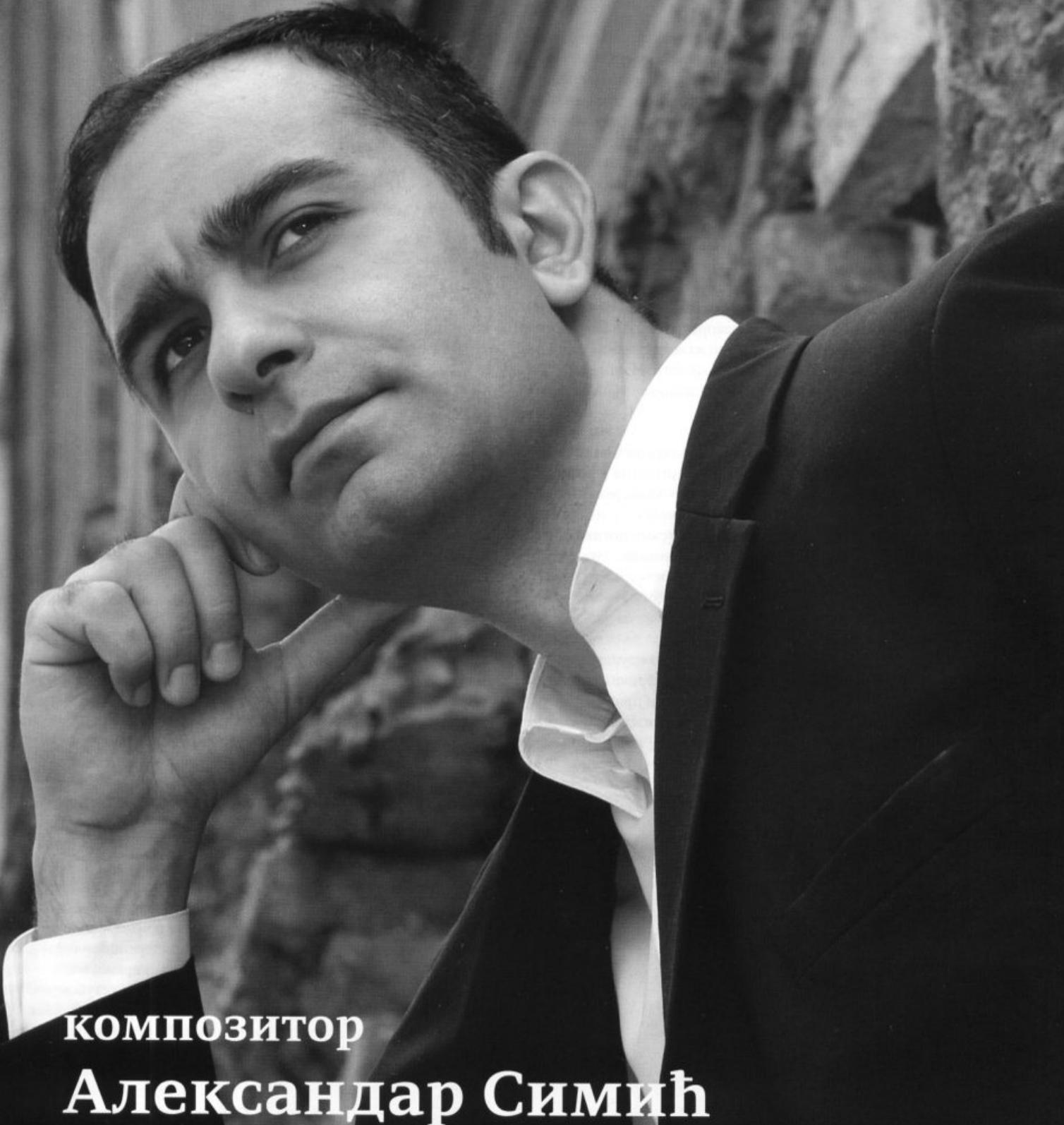

НА КОНЦЕРТНОМ ПОДИЈУМУ

композитор

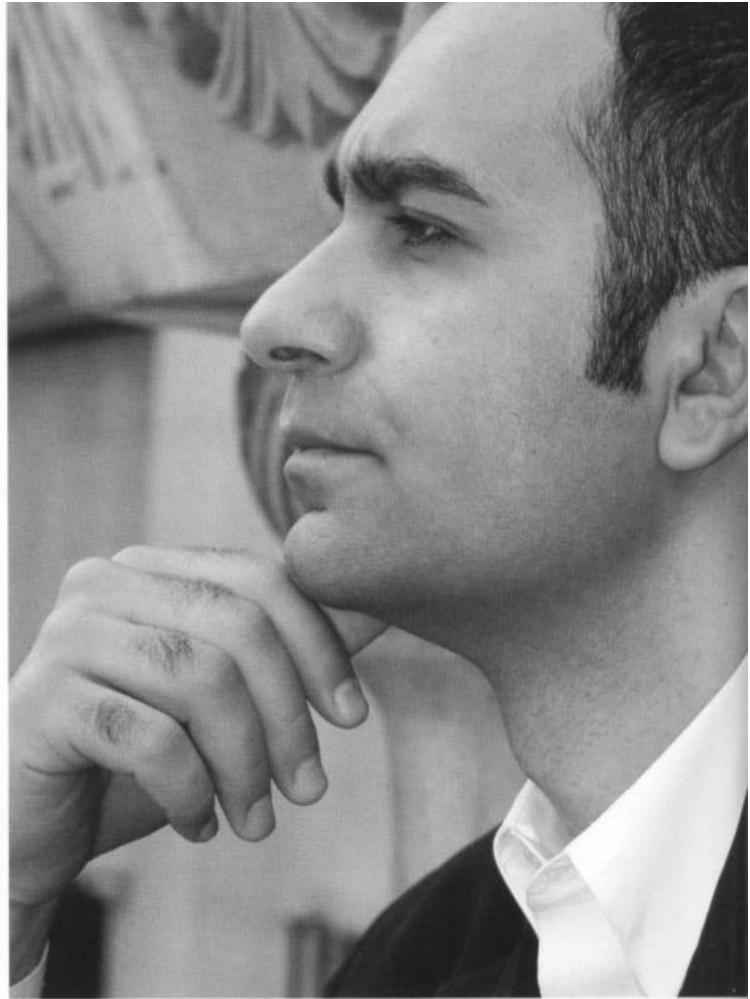
Александар Симић

ДУША УМЕТНИКА ЈЕ
НАЈПРИБЛИЖНИЈА КАМЕНУ
МУДРОСТИ

Почетак овогодишњег циклуса „Пролеће“ Београдске филхармоније, означио је концерт на којем је поред Копландовог „Кларинет концерта“ и Малерове „Четврте симфоније“, изведена и Симфонијска поема „Град у коме је стало време“ композитора Александра Симића (38). То дело завршено је у верзији за камерни ансамбл и премијерно изведен 2003. године у Дворцу Великог кнеза Владимира у оквиру Ермитажа, у склопу прослава обележавања 300 година Санкт Петербурга. Прво оркестарско извођење, доживело је исте године у Београду. Осам година касније, Симић наставља берићетан истраживачко-уметнички опус по мераку све бројнијих поштовалаца његовог дела на многим светским меридијанима. Између прегршт креативних чинова, упознаје нас са својим поимањем музичке планете на коју је авантуртистички закорачио, кад је без претходног музичког образовања, уписао одсек - композиције на београдском Факултету музичке уметности. И од тада досад, успешно продужио да професионално корача и осваја разноврсне нотне просторе.

Пренесите нам утиске са концертног подијума Коларчеве задужбине на којем је Београдска филхармонија у априлу извела Вашу Симфонијску поему „Град у коме је стало време“.

Сада је већ прошло неко време, и остали су само позитивни утисци. Чини ми се да је публика добро реаговала. Чуо сам од људи из Филхармоније да је београдска Музичка академија узела више од сто карата, у жељи да на концерту угости учеснике међународног музиколошког симпозијума који се у то време одржавао у престоници. Кад сам изашао да се поклоним, на галерији сам видео армију седих људи како одушевљено аплаудира. Иако поштујем мишљење сваке публике, укључујући и ону назови лаичку, морам да будем поштен и призnam да ми је пријало, то што су управо они били најбучнији. Ето, то је ваљда најснажнији утисак, који сам као аутор понео. За остало морате да питате публику.

Да ли имате прилику да чујете различита извођења својих композиција?

Наравно да имам. Могу да додам и прилично редовно, иако морам да признајем да у највећем броју слушајева нисам присутан на извођењима. Често се деси да истог дана, имате различита извођења на местима која су међусобно удаљена по неколико временских зона. У том случају ни телепорт не помаже.

Колико јебитан простор где се одржава концерт и који би подијум био по Вашој жељи?

Концертни простор је врло важан део концерта. Човек не може да искључи остало чула, чак ни у тренутку кад примат даје ушима. Кад је реч о класичној музici, предност дајем стариим здањима и класичној архитектури - из једноставног разлога: озбиљна музика је, хтели ми то да признаамо или не, на неки начин, ствар прошлих времена. Концерт класичне музике, представља неку врсту путовања кроз време, и ако сте у том процесу окружени фрескама, китњастим стубовима, тешким тафтотом, кованим гвожђем и високим сводовима, већа је вероватноћа да ћете се препустити и да ће се ваша душа у некој астралној пројекцији сусрести са композитором и његовом епохом.

Познат(ији) сте у свету него у Србији. Које утиске носите кад упоредите жеље публике овде и „преко“?

Хвала на комплименту, али то уопште није истина. Свет је много већи од Србије или Београда, и мало је људи који могу да кажу да су заиста познати у свету. Ако циљате на чињеницу да сам више радио у другим земљама и тамо стекао неке фантастичне референце, то је већ тачно, али и сасвим очекивано. Ако се бавите музиком, онда је цео свет ваше потенцијално тржиште. Надајући се да нећу звучати арогантно, уметник пре свега мора да иде за својим жељама и поривима, да не кажем за својим инстинктом. Неопходно је и водити рачуна о публици и њеним жељама, али је пре свега важно слушати унутрашњи глас.

Верујем да сваки прави стваралац слуша на неки начин глас који долази из купиновог грма.

НА КОНЦЕРТНОМ ПОДИЈУМУ

Који концерти код нас су Вас се дојмili и које бисте уметнике радо чули на домаћим музичким сценама?
Тешко је набројати све. Последњи концерт који ме је оставио „без текста“ је концерт Сајмона Ретла и Берлинске филхармоније који је снимљен у 3Д техници и недавно је емитован у нашим биоскопима. Био сам потпуно, али потпуно сам у сали и нисам могао да верујем - како је могуће да баш никог од мојих колега овакав спектакл није привукао. Кога бих радо чуо овде? Понудићу неку насумичну листу од пет предлога: Бобија Мекферина, Гиору Фајдмана, Дрезден Штадскапеле, Кронос квартет и Евелин Глени.

Колико се крећете у друштву композитора (домаћих/ страних) и осећате ли колегијалну сујету у радном окружењу?

Можда не колико би било очекивано, будући да делимо исту страст. У уметности, а поготово у музici која настаје као резултат комуникације међу људима, нема места сујети. Ако колеге доживљавате као конкуренцију, оманули сте посао - боље је да се бавите трговином или тенисом.

Може ли се рећи да сте уметник који живи искључиво од нота? Од музике се може живети под условом да...?

Слободни сам уметник у сваком смислу те речи. Бескрајно сам захвалан што су ми околности дозволиле да живим искључиво од музике.

Да ли је музика коју стварате тражена „роба“ и шта Вам је права награда - признања, новац, аплауз...?

Имам утисак да се моја публика свакога дана увећава и проширује. То је вероватно и моја највећа награда.

Стварате ли као средњевековни уметник по поруџбини мецене и кога би пожелели за главног мецену?

Сумњам. За почетак, уметници у средњем веку су се ређе купали и нису имали приступ Интернету. Али, шалу на страну - разумем шта хоћете да кажете, и ту сте потпуно у праву - без новца нема ни уметности. Дobre мецене, односно поруџиоци, нису само они који добро плаћају, већ и они који вам својим именом и тежином коју носе, дају и озбиљну референцу. Такве ствари су помогле и мојој каријери - захваљујући познатим поруџиоцима, људи су почели другачије да гледају и на моје стваралаштво.

Имате ли већу слободу кад пишете музiku из сопствене душe и да ли писање по наручбини задире и делимично спутава Ваш уметнички сензибилитет?

Ако сте продали дело, или да будем прецизан, ако је дело поручено, то не значи да сте продали и душу или да сте је искључили на неко дугме. Преузимањем поруџбине, узимате и обавезу да то што напишете буде добро. За то вам је у сваком случају потребна душа. Ако мислите да поруџбине спутавају уметничке слободе, ни ту нисте у праву - најгоре је кад имате слободну тему. Превелика количина слободе је агонија креативног ума. Морате имати неке параметре који ће вам помоћи да пободете кочиће.

У ком простору компонујете?

Густав Малер је за компоновање себи саградио посебну кућицу која је била физички одвојена од његовог породичног дома на језеру и завучена дубље у шуму. Везу између два објекта чинио је канап, којим је Малер двапут дневно сигнализирао да жели да му се донесу клопа и пиће. Ја, нажалост нисам у стању да себи обезбедим ту врсту физичке, па чак ни менталне изолације, која је неопходна да би човек поринуо дубоко у себе. Извежбао сам се у томе да дубоко узимам дах и брзо зароним тражећи бисере. Ипак, чезнem за тим да чујем ста ће настајати једног дана, кад будем у стању да се потпуно осамим на дуже време.

Духовна музика у Вашем ауторском опусу настала је као резултат инспирације у религији, личне религиозности и/или...?

Духовна је сва музика која је настала из душе и са снажном свешћу о фантастичности света у коме живимо. Што се тиче музике која у себи садржи литургијске, односно религијске текстове, она је великом делом настала и као последица мог дугогодишњег ангажмана на пољу међуверског дијалога. И на тај начин стечених пријатељства са неким од највећих теолога и мислилаца, смем слободно да кажем, планете.

Како је текла „пословна сарадња“ са обе папе и шта сте рекли једни другима тет-а-тет?

Осечам благу ironiju у Вашем питању, али прихватам шалу и разумем је. Ватикан фасцинира људе због свог трајања и недукучивости чињенице да једна тако мала земља може да има толико снажан утицај. Али, и папе су, ипак, само људи. Људи којима је с временом потребно и да поразговарају са неким ко им није директно подређен, и у стању је да дође са неким новим и свежим идејама о стварима које су важне за веру и судбину људи и Цркве.

Коме дајете ексклузивно право првенства да чује Вашу композицију док је стварате и кад је завршите?

Онима који су ми најближи - и у физичком и у духовном смислу. Својој породици.

Ко Вам је најважнији критичар и шта мислите о домаћој критици уметничких дела?

Свака критика је корисна за онога ко уме да је саслуша. Прави уметник мора, пре свега, да буде самокритичан и у стању да објективно процени мане и врлине сопственог дела. Највећи проблем домаће критике је тај што ни радио, ни телевизија, а ни дневне новине, нису за њу направиле довољно простора.

Мултиталенат за музiku попут Вас има жељу да компонује за...? Одбили сте понуду за...?

Списак таквих жеља је дугачак. И кад је реч о темама, и приликама, и институцијама, и солистима и ансамблима. У принципу, одбијам сваку понуду коју не препознам као нешто што баш ја треба да радим.

Шта Вам је инспирација за креативна дела ове године?

То заиста не бих смео да Вам откријем док не буде готово, али мислим да ћу почетком следеће године, публици моћи да понудим сјајне ствари.

Кад је настао Ваш б(р)енд „Серафими“ и шта чини њихов садашњи живот?

Већ при оснивању оркестра, пре неких шест година, нагласио сам да је реч о флукутирајућем ансамблу, очекујући да ће се састав музичара мењати - и то се и десило. Кроз овај матични, београдски ансамбл, прошло је већ неколико стотина уметника, ако се поред основног квинтета (клавир, виолина, сопран, кларинет и виолончело), узму у обзир и хористи и балетски играчи, кореографи, или људи који за наше концерте праве видео инсталације. „Серафиме“ сам за потребе концерата правио и у другим градовима, попут Њујорка или Хамбурга, укључујући у ансамбл фантастичне локалне уметнике, а веома често своје дугогодишње пријатеље и колеге. У последњих годину и по дана, одржали смо и велики број концерата у оквиру акције Ноте из срца, са жељом да радост музике поделимо са оном публиком, која је често и из различитих разлога ускраћена за нормалан друштвени живот и културна дешавања. Публику су досад чинила деца са Дауновим синдромом, слепи, људи који живот проводе vezani за инвалидска колица, аутистичне особе, деца са Косова која су провела детињство одсечена од нормалног живота, људи по старачким домовима... Поред музичара, на такве концерте који су увек бесплатни и искључиво последица наше жеље да дамо нешто од срца, водим и своју екипу доктора кловнова, мађионичаре, балерине. Трудим се и

да обезбедим поклоне за публику, да на крају могу да понесу кућни и неки сувенир или вредан дар. Обожавам такве концерте, а и комплетна екипа која са мном учествује у прављењу таквих дешавања. Волео бих да преко вашег часописа позвовем све музичаре да се придруже акцији. Најављујем да ће се организовати и концерт у Београду, али и у другим градовима. Најављујем да ће се организовати и концерт у Београду, али и у другим градовима.

Чиме сте сада професионално окупирани?

Пишијем један концерт за клавир и оркестар, као поруџбину Турске филхармоније и мајстора Лејфа Сегерстама.

Дириговаће мој друг Бојан Суђић, а солиста нам је један од најфеноменалнијих пијаниста млађе генерације у свету, Јухо Похјонен, којег ми је препоручио чувени Сти芬 Бишоп Ковачевић.

Коју музику препоручујете/не препоручујете омладини?

Људи, а поготово млади људи, често мисле да је музика нешто уз шта се ради нешто друго. По њима, уз музiku треба да можете да се забављате, учите, изјускate се, искулирате... За почетак, треба схватити да је добра музика нешто што се слуша без обавезних додатних садржаја. Ако пронађете музiku која Вас ментално и емотивно ангажује и оплемењује, значи да сте на добром путу. Колико људи толико и ћуди, да не кажем укуса.

У Русији је једно језеро названо по Вама. Шта би волели још да носи Ваше име – музичка институција, улица, композиција, син, унук...?

Председничка библиотека, наравно. Шалим се. Заиста немам те
его трипове, чак ни кад је реч о потомству.

Шта би Ваше духовно биће још оплеменило – заљубљеност, дете, талент за још неку уметност...?

Моје биће је свакодневно подложно процесу оплемењивања, да се послужим овим пољопривредно-воћарским изразом. Не, заиста - човек који ствара било шта, мора себе окруживати правим и лепим стварима, јер се управо оне, провучене кроз филтер његове личности, претварају у његов опус. У том смислу је душа уметника, најближе што су алхемичари приближили камену мудрости.

Који бисте музички инструмент понели на пусто острво и зашто?

Клавир - зато што вам нико други није потребан!

Са којим композитором у историји музике бисте заједнички компоновали и шта, и/ или бисте имали концерт?

Заједнички не бих компоновао ни са ким. То је интимна ствар. Знате како кажу за тоалет - то је место где и краљ иде сам. Можда није најсрећније поређење, али разумете шта хоћу да кажем. А што се тиче заједничких концерата, мислим да нема композитора кога волим, а да већ нисмо на неки начин заједно наступали. Пошто се бавим класичном, а не авангардном музиком, моја дела се на програмима увек налазе уз дела великих композитора класике. То прија, али и намеће огромну обавезу. Треба stati раме уз раме са генијалцима, а не постидети се. Уједно, ако имате идеју да правите нешто што ће трајати, то је и неопходно.

Несуђени сте лекар, данас композитор, а сутра бисте пробали да будете и...?

Имам снажну потребу да на различите начине покушам да свет учиним болим за све. Зато се бавим и међурелигијским дијалогом и оним што се зове хуманитарни рад. Волео бих да сам у праву кад верујем да то чиним помало и својом музиком.

- Ана Водинелић
 - Фото: Чедомир Зекић